

מעבר לקו

צלמי עיתונות בישראל מתעדים את ההתקוממות הפלסטינית: ולטר צדק, ג'ים הולנדר, מנחם כהנא, אלכס ליבק, סוון נקסטרנד, שלמה ערד.

6.1.92 – 31.12.91

עמי שטייניץ

החיץ המפריד בין החברה הישראלית לבין החברה הפלסטינית מסומן באמצעות הקו הירוק. חציית הקו מחייבת כל אחד מהצדדים לשנות צורת התנהגות, לנקוט כללי זהירות. ההתקוממות הפלסטינית העמיקה את הנתק בין הצדדים והחריפה את הפער בין מצב הכובש למצב הנכבש. קו ההפרדה המשורטט נותר פתוח אך האוכלוסיות התרחקו והתבדלו. הקו הירוק וחצייתו מסמלים את המצב הפיזי והחברתי המיוחד בו נתונים צלמי העיתונות המוצבים בישראל. המרחקים הגיאוגרפיים הקצרים והמעברים הנשנים מסביבה מתקוממת אל סביבה מתוקנת מכילים את ההקשר במסגרתו הם פועלים. חציית הקו איננו צעד פיזי לבד, אלא מעבר בין שדות פסיכולוגיים עוינים המחייבים את צלם העיתונות לכרוך את פעולת הדיווח עם התבוננות ערכית. צלם העיתונות פועל בשטח ככתב עצמאי. עבודתו משלבת מעורבות ישירה באירועים אלימים עם הכרות קרובה של החברה הפלסטינית והחברה הישראלית. האפשרות לנוע בין הצדדים מעניקה לצלם נקודת מבט ייחודית כלפי הסכסוך. הנוכחות בקרב שתי האוכלוסיות מחזקת את הראיה העצמאית בזמן העבודה. מציאות זו מבדילה את סיקור הסכסוך הישראלי פלסטיני מסיקור אחר של סכסוכים לאומיים. האפשרות לפעול בד בבד בשני הצדדים שונה ממצב בו מלווה הצלם את אחד הצדדים. ההתבוננות המיוחדת בסכסוך מתורגמת בעזרת המצלמה לתיעוד מפורט. התיעוד מבוצע על ידי צלמים זרים ומקומיים הפועלים מישראל שנים ארוכות,

מעורבים וחיים את תמונת המצב המקומית לפרטיה. חציית הקו, השהות בלב אירועי עימות והמודעות כלפי מורכבות הסכסוך מוליכים את הצלם לזיהוי משמעותי של מצבי אמת בעת ההתרחשות. ההתבוננות המודעת מניעה את תהליך בחירת האירועים, תיעודם והעברתם אל אמצעי התקשורת. למרות תנאי השטח מתרחש בעת הצילום הליך סיווג באמצעותו מנסה הצלם לגעת במהותי, להגדיר את תמונת המצב. הצורך לחדד את הדברים והתנאים המורכבים במסגרתם פועל הצלם מסייעים להתייחס אל רצף התצלומים כאל תמונות מיפוי המאבחנות את המלכודת האנושית שיוצר סכסוך לאומי. התצלומים מבטאים את עוצמת המצב, רמת המעורבות ואת המציאות האלימה בה נתונה החברה הפלסטינית. רעולי הפנים, משליכי האבנים, המפגינים, העצורים, נפגעי גז מדמיע, תולי דגלים, מקימי מחסומים, שורפי צמיגים, המצעדים, השובתים, כותבי הסיסמאות, הפצועים וההרוגים מייצגים את המצב הקטלני שנוצר בין הניסיונות לייסד מצבי ריבונות לבין פעולות שננקטות למניעתם. התצלומים מרכיבים תמונה מפורטת של העימות, תמונה שמשלבת סיקור אירועי חדשות עם ליווי פרטני של חיי היום יום. התמונה שעולה משילוב שני המרכיבים חושפת הוויה אנושית מסובכת ומסמנת כלפי ההיסטוריה את המצב הנוכחי.